

Landskap: Småland
 Härad: Timmerbo
 Socken: Markaryd
 Uppteckningsår: 1964

Upptecknare: Ingelborg Johansson, Markaryd
 Berättare: " "
 Berättarens yrke: hantverkare
 Född år 1898 i Markaryd

Kor och osv som dragare, sk och sk tillverkning. s. 1-21. LUF 125
 (Teckn. s. 21.)

M. 16440.

FOLKLIVSARKIVET

LUND

LUF 125

KOR OCH ÖXAR SOM DRAGARE, ÖK OCH OKTILLVERKNING

Denna frågelista är utarbetad av Institut für deutsche Volkskunde i Berlin, som anhållit att få den utsänd i olika länder, bl a i Sverige. Vi vore tacksamma om Ni i görligaste mån ville besvara den och på så sätt understödja det för folklivsforskningen så viktiga internationella samarbetet. Frågelistan är av oss endast översatt till svenska, ej omarbetad med hänsyn till svenska förhållanden. Kan Ni ej besvara den så redogör för orsaken här till.

1. Vilka dragdjur användes allmännast i Er trakt a) före 1900 b) c:a 1900, c) c:a 1950 d) 1962?
2. Vilka koraser användes som dragdjur? a) Av vilka orsaker? b) Var de speciella mjölkorna av samma ras?
3. För vilka arbeten (allt efter årstider) användes än i dag nötkreatur (kor eller oxar?) som dragare?
4. Om kor eller oxar numera ej användes som dragdjur för vilka arbeten användes de a) före 1900 b) omkring 1900 c) omkring 1950?
5. Om kor eller oxar inte längre användes som dragdjur vilka var då orsakerna till att man upphörde härmed (t ex djurskyddsbestämmelser, anskaffning av traktorer, förändringar inom boskapsskötseln eller jordbruket)? Sedan när användes ej längre hornboskap som dragdjur? Var det korna eller oxarna man först slutade att använda som dragare? Orsakerna till ordningsföljden?
6. Hur mycket jord (angives i hektar) ägde de som använde dragkor? Var de uteslutande jorbrukskare?
7. Besvara föregående fråga även vad beträffar dragoxarna.
8. Hur stora var de jordbruk där man blott använde hästar som dragare?

9. Vad kallades de bönder som till dragare endast använde a) kor b) oxar c) hästar?
10. Förekom stridigheter eller gnabb mellan "hästbönder" och "kobönder" i Er trakt? Såg hästbönderna ner på kobönderna? Beskriv noga hur motsättningen yttrade sig. Känner Ni till gamla berättelser, sägner eller skämt om kobönder? Känner Ni till sådana om motsättningar mellan hästbönder och kobönder? Besvara ovanstående frågor även med hänsyn till förhållandet mellan "oxbönder" och "hästbönder".
11. Leddes dragoxarna eller dragkorna under arbetet? a) Av vem? b) Vid vilket arbete? c) Varför? Styrdes de med tömmar eller rep? Var fästes dessa (t ex vid betslet eller hornspetsen)? Drev man på djuren med piska eller med en spetsig köpp?
12. Hur många timmar arbetade dragkorna vid a) plöjning b) harvning c) dragning av radsånings- eller skördemaskin d) dragning av höst- eller annan arbetsvagn? e) När och hur ofta fick de vila? f) Lät man djuren avläsa varandra? g) Till vilken ålder var dragkorna i allmänhet arbetsdugliga? h) Besvara ovanstående frågor även med hänsyn till dragoxarna.
13. Känner Ni till ordspråk, talesätt eller skämthistorier som på ett eller annat sätt anknyter till dragoxens eller dragkons arbetsprestationer?
14. Användes oxar resp. kor för uteslutande tungt eller lätt dragarbete? Spände man dem också för a) brudvagnen b) likvagnen c) reste man till marknader efter dem? Spelade de någon roll vid a) årsfesterna b) vid livets högtider c) vid helgondagar d) vid kyrkliga fester? Förekom i Er trakt omridning med hästar? Vid vilka tillfällen? Besvara dessa frågor även med avseende på nutida förhållanden.
15. Känner Ni till fall då nötkreatur spänts samman med hästar? Vad för slags arbete gällde det då? Vid vilken sida (från anspännarens håll sett) ställdes hästen? Var det alltid samma sida?
16. Vem skötte dragoxarna och dragkorna? a) Var det någon bland tjänstefolket som var speciellt ansvarig för dessa? b) Hade han någon särskild benämning? c) Vari bestod hans arbete? d) Intog han någon särställning bland tjänarna? e) Erhöll dragoxarna eller dragkorna speciell omvärdnad? f) Vari bestod denna? g) Vem skötte mjölkorna? h) Var utfordringen olika för dragkor och mjölkor? Vari bestod i så fall skillnaden?

17. Var vistades dragkorna och dragoxarna då de ej var i arbete?
18. Skildra utförligt hur det gick till att vänja kor resp. oxar vid dragarbete. Hur gamla skulle de vara? Använde man de vanliga arbetsoken vid tämjningen? Hur lång tid tog tämjningen? Har läsningar eller besvärelser förekommit då djuret varit alltför motsträvigt? Vilka? Finns det ordspråk eller skämthistorier som hänför sig till tämjningen? Hur avgjordes om ett djur var lämpat för dragarbete eller ej? vem avgjorde detta? Skulle tämjningen påbörjas någon särskild kalenderdag?
19. Kastrerades tjurkalven som bestämts till dragare av veterinären eller av någon läkekunnig lekman? Vilka redskap använde den läkekunnige? Använde han läsningar och besvärelser? Skriv i så fall ned ordalydelsen. Nämnn om möjligt den dialektala benämningen på de olika arbetsmomenten och på redskapen. Hur gammalt skulle djuret vara då det kastrerades? När på året utfördes kastreringen?
20. Vem brukade skära och beslå klövarna? Skildra utförligt hur detta gick till. Nämnn också vilka klövsjukdomar som förekom och hur de behandlades, (se frågorna under punkt 29-30). Vilken tid på året brukade skärning och skoning äga rum?
21. Vem rättade hornen när de satt för tätt eller för glest? Vilka redskap användes och hur tillgick rättningen? Hur lång tid tog det innan felet var avhjälpt? Hur gammalt skulle djuret vara? Förekom läsningar eller besvärelser medan justeringen pågick? Vid vilken tid på året brukade rättningen ske? Varför ansåg bönderna att det var nödvändigt att rätta hornen?
22. Vilka typer av dragok (se bifogade teckningar) användes i Er trakt? Vilka var avsedda a) speciellt för kor b) speciellt för oxar? Vad kallades oket och dess olika delar på traktens dialekt (använd siffrorna och bokstavsbezeichningen på teckningarna)? Vilket material (t. ex. träslag) användes till oket och dess olika delar? Skiljer sig de ok som användes i Er trakt från de här avbildade? Vari består skillnaden? Bifoga om möjligt foto eller teckning med angivande av mått.
23. Hade man särskilda ok a) för plogen, b) för vagnen? Orsaken härtill? Vari bestod skillnaden? Gör en ritning som visar hur de skiljde sig från varandra. Hade de olika oken också olika benämningar?

24. Vilka fördelar och vilka nackdelar hade enligt böndernas mening de ok som brukades i Er hemtrakt?
25. Var de i Er trakt brukliga oxoken dekorerade (målning, snidning, karvsnitt, glödritning etc!)? Vilken utsmyckning var vanligast? Bifoga om möjligt en teckning eller ett foto av ett dekorerat ok. Använde man de utsmyckadeoken till vardags eller bara vid högtidliga tillfällen?
26. Vårdade man oken? Sågs de ofta över? Av vem? På vad sätt?
27. Spelade de i Er trakt använda oken någon roll a) vid bestämda fester b) på någon särskild kalenderdag c) i samband med helgondyrkan? Känner Ni till orts- och familjevapen i vilka något av de avbildade oken förekommer? Vet Ni några sägner, skämtshistorier, visor eller ordspråk i vilka ok omnämnes? Skriv i så fall ned dem.
28. Hur fästes oket vid dragstången? Använde man härtill a) en järn- eller trä-sprint b) hängde man stången i en läder- eller järnring c) förband man stång och ok med rep eller läderremmar?
29. Skildra utförligt hur det gick till att spänna för en dragoxe eller dragko (rita gärna). Vilka försiktighetsmått iakttogs och vilka medel användes för att skydda dragdjuret från tryckskador och skavsår? Föreskrevs sådana åtgärder av veterinären eller av någon läkekunnig lekman? Förekom signerier och besvärjelser för att förhindra tryckskador och skavsår.
30. Var det veterinären eller någon läkekunnig lekman som behandlade djuret om det skadade sig under arbetet? Vilka medel användes? Använde man läsningars och besvärjelseformler för att påskynda läkningen? Skriv i så fall ned dem. Vad kallades de olika åkommorna som djuren ådrog sig på grund av dragarbetet? Vilka var vanligast?
31. Vem tillverkade de i trakten vanliga oken? a) Byhantverkare (t ex vagnmakare, sadelmakare, smed)? b) Fanns det någon hantverkare som uteslutande tillverkade oxok? Vilken var hans officiella yrkesbeteckning? c) Fanns det hantverkare (vilka?) som ibland (när?) gick från by till by för att reparera eller tillverka ok? d) Tillverkade bönderna själva sina dragok? e) På vad sätt skilde sig de hantverksmässigt framstållda oken från de hemmagjorda? f) Vem reparerade oken?

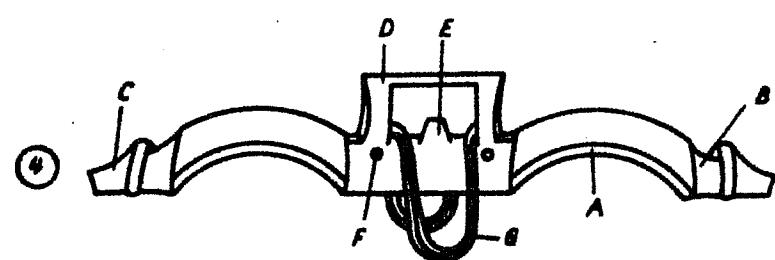
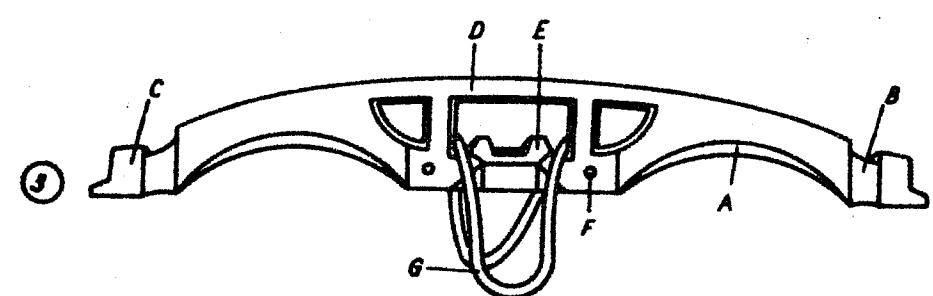
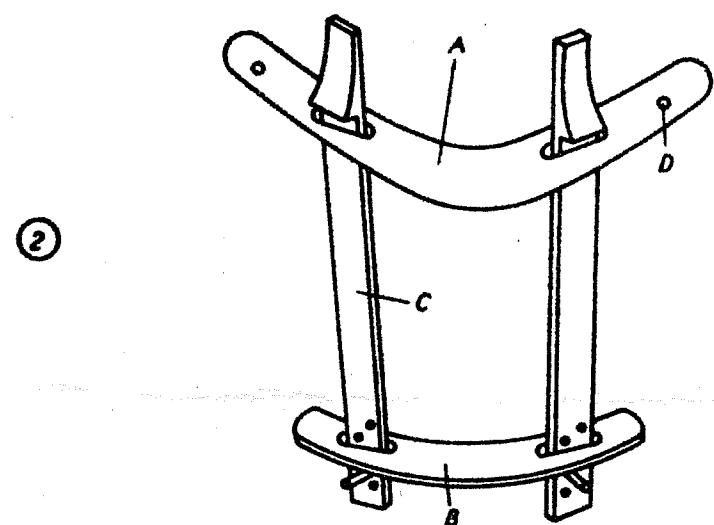
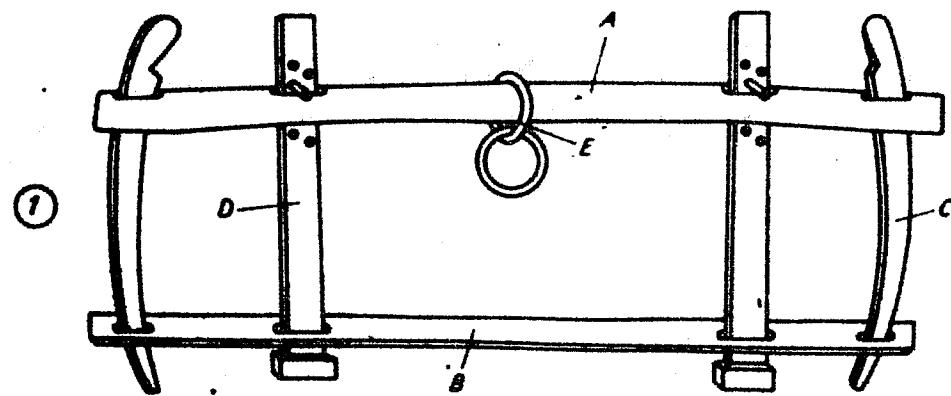
32. Förekom fabriksmässig tillverkning av oxok? (Nämnn en sådan firma). Var kunde man köpa eller beställa dem (t ex på kreatursmarknader)? Fanns det någon skillnad mellan fabrikernas och hantverkarnas ok? Vari bestod denna? Hur stor var prisskillnaden? Såldes oxok av kringresande försäljare?
33. Hade hantverkarna ok på lager eller tillverkade de dem endast på beställning? Hur stort var försäljningsområdet?
34. Fanns det förlagor, mönsterböcker el. dyl. efter vilka man själv kunde tillverka oken eller åtminstone dekorera dem? Dekorerade bönderna också de ok de själva tillverkade? Skiljde sig denna utsmyckning från hantverkarnas? På vad sätt?
35. Alla slags foto och teckningar av anspända dragdjur i arbete mottages tacksmärt.
36. Vilken sagesman har lämnat upplysningarna?
Namn, förnamn, född när och var? Yrke, titel, Bosatt på orten sedan när?
Ortens invånare antal?

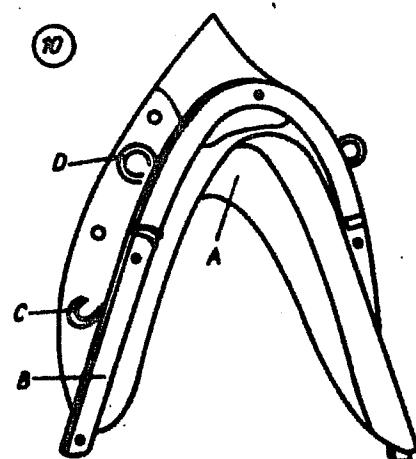
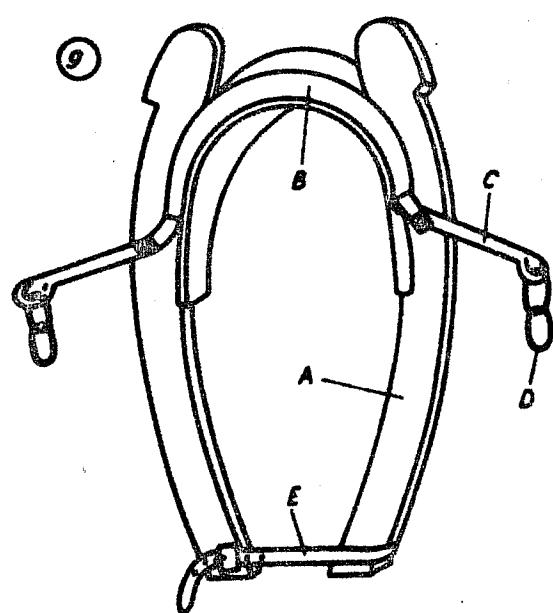
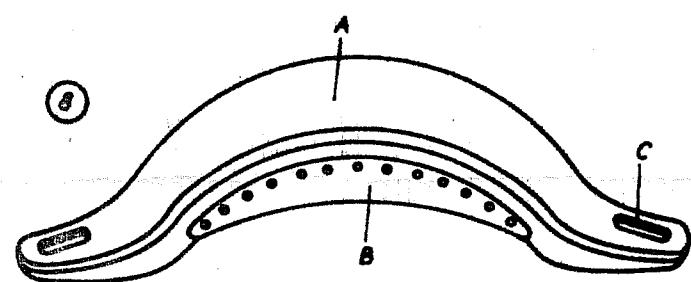
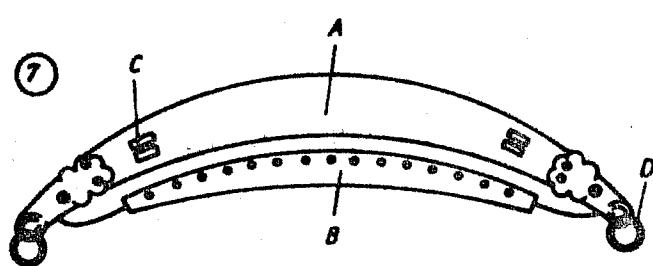
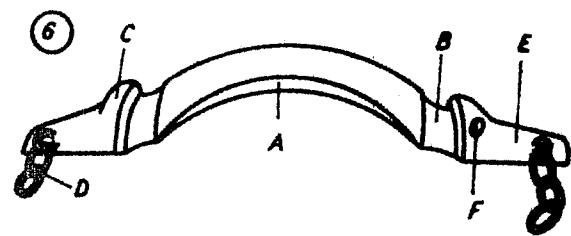
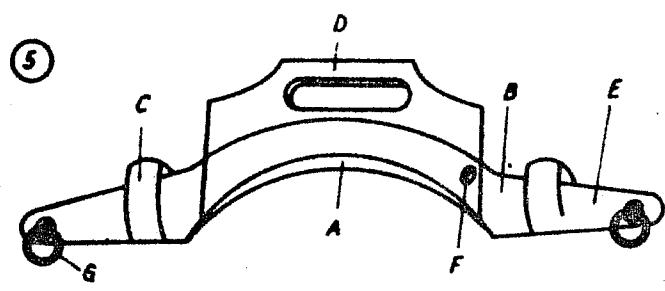
Upptecknat av: _____

Månad: _____

År: _____

September 1964

Svar och att som dragare och och tillverkning
 Här i våra bygder och även på andra håll iour Sverige
 har sedan dels egen brukar ons all före år 1900
 men mestadl använt svar och att som dragdjur
 för hästar av olika slag. Var gården så stor att den
 behövades "fjärdingsgård" (en fjärde dels mantal) sätts
 men som Regel hade omkring fem tunnland
 Ifrån heder alltid jord där var det en givens sak att
 man höll ett par slarba och som dragare. Men
 eftersom de flesta ställer här i bygden är mindre
 än som så var det mycket vanligt att lämja ett
 par hästar som också i många fall varo i land att
 prestera ett gott resultat, åtminstone då det gällde
 lätta hästar på jordbruken. Både och och hästar skulle
 lämpas som unga, här gällde det alltså att tillämpa
 ardspråket: "vidjan skall brytas medan den är mjuk"
 men var hästar på ett sätt var ett balansedspråkade
 arbete att lära dessa djur att lyda kommando och

10/10-64

i allt finnes sig allräckta med oaks besvärigheter.

Vu kunde det ju vara olika temperaturokter hos djurens i friger, hemliga lugnar, läpphallus, under meran vilda och oskyriga därpåz dag del och i olika tid att lämpas desamma. Vag lag det manader för att inta söge är enan ett par skedar / under uppvisningen hällades ut anna 80°/ eller unge har varo sät pass inlärda, att de förlod det ideliga upprepande av "pro och lut" som betyder höger och vänster, eller nuvar hörkarlen utformade att hied jäm närmast han bedröktes med pf. Skulle djurens stanua och hämta sig. Då de åter skulle sätta igang soängde hörkarlen ined dess bladslak i den längre depförrmen och se de, sū!

Sedan detaljer mest dronas ut hos djurens under lämningens att det gällde tydligen för hörkarlen att vinna respekt i förstningen, vilket honde hava varit en stor del för särskil honom som djurens i det längre loppet. Det är givet, att man tag visse en sådan rik

som del kunde varit att lex spåna ett par enge
skilar för vagn eller elde innan de varo så pass
utreddade, att de förlod åt minstoen de siktligaste
reglerna i sammankopplad. Därfor brukade man köra
ett par sidana i skiljiga vagnar "lösski" dvs elva
vagnar bara med skjut och formrar, för att så smän nog
varje den enda delen besvärliga om som skulle blika beras
sedan för framtidens.

Passader blev det emeller tid respektibel med att spannet,
att man drog ut dess gamla "cabullvagnen" i äldre
tid friskans del inha jämstekor på vagnshjulen, och gick
till handling enligt alla konstens regler. Menst han man
efter haftar hade sjan med att få de astyriga skulorna
att något särnär finne sig i del här mya tillagget med
en bullrande vagn efter sig. Den enda hälften höll

formarna och dess ande gick bakhånger framförde
delenens belönd och vallade med en piskan, för att
bronsa evenkuell färd, som kunde blixt ett farligt

"westlyr. Torgen menade att första häromdagen kunde
avlopa prick fri utan man beräknade såkerligen att brall
hac och där men varo dessas inte bara ar allvarligare arb
ei förtöckt man snarli omigen intressered som man
var för dyltik experiment.

Efter nio gal är hade del blivet otar av de ostlyrja
skutarna och först oce varo de nio gal att räkna med
som dragare. Ned en sk "slukadano" lundedjär ungefär
tre almar lång försedd med snörke mellan varje
haklén mälles otanner ett och annen gång för
att komstakta hurer de vätto och gronna de, hy om
de huvuto upp till del das mället hår knastern som
var sfälvu hoppunkter för effpar geella otar da
var man översbelätes och menade att de varo duglige
för sitt uppgift. De å engen häst som gai upp mot
att påe ful knasterns ausa, del var bonderna hac i bygden
alcreus om.

Badan var alltså inställningens till otars arbetsformiga

för de kelskiften, enligt vad de gamla har berättat men även under första decenniet av världen hundrade hade man i allmänhet samma inställning, att minstone bland de äldre bönderna. Man hade tankar vid dessa ständiga dragare som aldrig varit så anspråkslöse i foderingscas. Men huvudtaget.

Sekunderligare var del i det mindre minst detta man uppkallade då man så i riktig pläderte för övers förtjade framför hästar. Vid varje gård hade man som regel ett avskilda hage ("oxhagen") med en aring bille bekräftat åtta åttaliga skegsbele das och arna fina bälte mellan körlorna. De varo alltså billiga i underhåll och man menade, att det var sent för hästligheten en "födreningsbonne" dog det djiura sleget och bytte ut de prächtige ausana för en "hästslakrage" som det uttrycktes. Jag erinrar mig min morfar som var särskilt drifig instädd till att vad hästar hette han sad vid oft tillfälle de deltalades om att någon

i engångeskretsen hade just övergått till detta nya system, med en bygd från ort till häst.

"Fissa" han var lant se te om häst, ja då å de på skrech, för den ädern att hessa engan han var oef acc, de å engana rent än höj förr å de gie före fall."

Ett annat ändar han som dragare var en gammal praxis på sommälleten han i bygden, som man hade svår för att lägga ut. Vid varje litet jordbruk fäckannun det härliga särskilt under var det häst, och därfor utnyttjade man den här möjligheten i stor utsträckning. Här bekändigt var det inte att "ugor fjörs" och upphöra smekhästar, lyckla de gamla. De kallades häst på att dyuren sago inte ha missat shada av en liten motiven da och da. Ett lass ved från skogen, eller ett lass målde till kvarnen, fällas bort all man skulle "bänka" sörbunden i byn om dygnet. "Iné bra här var se spål" och se bördas man med hästar, så var det både lachat och befakt. Det är klart, att

Det försökade sig sällan ut de här och oer-
kretade uppför backarna med lass, och hyulen på den
gumla vagnen knirkade på sällan, för varje gång de
gick omkring. Det sedes här oft dessa upprepade en-
hundra gånger i hälvens ut i hälvens ut, när
brehade uppför backen, men da de rullade ned, för
deplommens och det gick så lätt förfälltde man sig
oft de sade: "Här är din föreningar fru s. e. här är din
förening fru s. e."

Det är givet att carhus oar eller hor tempade sig
för körslar på egarna, men det oaktat hunde man
vid matkundställen (ot möte) här i meskaryd
få se minda lika många ot som hästskryssar,
alla på väg till samma mål. Denne frövliga
samling av oter, hor och hästar pågick en gång
i mässedagen till nästa gång på fastlördag, da
det så sanningsom lätta de upphörde. Här såldes
och köptes hreatur i stor utsträckning och särskilt

Saljare som köpare visade sig vara nöjda med
arrangemanget.

Om man fastslår, att det är uppörande som
dragare definitivt på fyrdiobal, så för att vi
kommer sannings marmast. Utvecklingen hade
gått fram till och fabriksvaror var före man
mödde sig inte längre att färdes frans så saktlig
och "lusigt". Som man uttryckte sig. Du var man
blivit så pass "brav" "liket" varstannat, att man
ansag, att man en "affingabonne" hade vänt till att
hålla häst om det "skatte". På en "affing" hade man
bräppast mer än ett hettar oddad fjord, men där
hade man gärna en binäring så den handel skogs-
bruket och del mässle ju erkännes, att på ett
sådant ställe var hästen den lämpligaste dragaren.
Det vill sägas som man sättdes sig nöjd och satt
i sin bryhet fram och till häst som dragare, ty på
en del av dem behöll man en ate och satt den

Tillsammans med hästen därför var nio gårdar utvärde
 att bete (på plöjning av grönvattnet) och skelle upforas.
 Denne tillsammansutvärde med häst och otte gick
 alldeles utmått fylle högharlen, och nu var man fia
 på den sâkra sikten att hästen inte blev överansträngd.
 Självskejret gick hästen till höger, men det var int
 fritt utan att otte ville bestämma farlen, menade
 högharlen. Såherliges var denne en aning slakt över
 dess häs etorringen, för se kunnat hålla sig med
 häst det ansågs utvärde och lika förmånt, det var
 vuxna bondsoner överens om. Då och då kom det fram
 att helsöder eller "hölsöder" som man också uttrycke
 sig varo ingenking att räkna med så häs jämför med
 "fjäringsbönder", som hade rän so å halle häst so
 annan "mai öns de skatte". Härgefar så resonerade
 man iom det häs skräck. Det är frölig, att de kvar dessa
 helsöder, alltså de sena uleslufande unga häror som
 dragare, och så skalldes för "hakkebonne", således ett

Fräppasleg ännu längre ned på gangskalan. Desslängre
slog man allt sådant med jämnmot att reagerade inte
månsväck, men körde med sina bär lika ogenomslag-
tligt som om det var, att någon oförnöjd samtal över fö-
källan den spärrades aldrig det vill man vederstryka då
"Den gamla gode tiden" komma på tal.

Tiden var sedan för färbi- och senvi år sedan, att
man här på landsbygden bland barn och ungdomar
var livlig intresserad av just sådana frågor som
berörts i det här sammanhanget. Där kom till en
halv i ladugården en rucker dag, det var väl dig
spänande tyckte vi. Var det da så lyckat, att det var
ett fjärhals, så blev det snart en ryttens händelse
då denne skulle bärtras, för se nu slut skulle det
försäkra bli av dessamma. Det var man öresens att
Vi var det alltse är gjort, att den lille halven fick leva
och växa upp, att det var just detta som smögräbarna
hade planlagt, för sei var dei hoppat ut af drömmen

kan de bliva verklighez, att eft sig lägga ett par skedar.
Längre bort är hörn, för det var det koligaste man visste,
så här i Söder - fjortonårsåldern.

Påtal om hästkringar, så ansägs det då för bilden vara
ett sådant begärelit, att vikkens huvudende som helst
borde kunna utföra ett sådant ingrepp, helst som
man hade liket läkekonst till handen i så gott som
varje gård. Men det hindrade inte utan det förekommare,
att man använde orägen sätta till läkekunig person
(det fanns sedan han och där i bygden) som utförde
ingreppet, därmed hade man i varje fall gjort sitt
bästa, enligt tiden sed. Om det förekomm något annat
ensturiment än en vass kniv han man inte numera
esitter sig (det är numera en vekterinässylt) därmed
misses man, att något bedömningsmedel för hon ej.
Det är givet, att det var ett slags dyngplägeri då man
lyckte upprätta den lilla kalven (då - tre veckor gammal)
på slaktflörlan och eklass den minsta förberedelse

började skräa, och härk handlara Geireb. Men nu visste man ju inte bättre, därför fick det passera och ingen menade annat än det skulle gå vara.

Vi antager, att den lille stutkalven växte och utvecklade sig enligt önskemat, ens lugn och behärskad, och dessutom hade ett gott kroppsligt utseende, då var det eklar livet ett bra annat till en högerslut, och då fick han redan på silegl stadium namn och kallades "Färnunt". Det betyder att han skulle ge förränast från kökarlen, att världsslutens kallades för "Färnunt", denne skulle ge närmast kökarlen, då det var en gång blev aktuellt att lägga okel på.

I regel skulle parch fälijas åt så det gällde affär med okar. Det passade helt enkelt in, att dela på ett par sådant profimare, som både trålal under samma och kanske under många år. Varför det inte passade att hela lättares härlor med bara en och det vet man inte och det har aldrig förekommit här i bygden.

men och för att otur hade bräffler när hennes lade
 manken till som det heter. Man var syndiga här,
 som i så mycket annat beröder av traditionen, att
 även man var intet att det var fördelaktigt med vissa
 ändringar av sedes och bruk behölls det i lärda i det
 längsta. Visserligen syntes man, att det var något
 av sensation då en bonde i grannbyn någon gång
 på spelförfället hörde hässande grym med förenings-
 sjuren. Aldrig hade man sett sela på ett nötkreatur
 förr, och givekvis betraktades det hela med stor myfi-
 kenhet. Yassa del givran! Fickte en förelagsam sma-
 brukare där skall vi hämta den stora kon och höra
 med den sista här till husboken. Visst gick det
 bra, men man var sista sena ut med den nya idén,
 att den som sedan aldrig blev igenom, emös den nya
 idén och utvercklingen redan närmast sig med sätta
 sleg även i vissa bygder.

Givekvis var det båtens som slog ut allt vad hornboktag

helle, som drägare, men att det tog en årtid sedan
det har rökt mer. Så längst fram i tiden som till
år 1950 skall det haft funnits ett och annat par av
i sorkhusen läggas upp i sunnesko, så nog har man
kallat på systemet, fråga i det längsta.

Den enda orakel, man vet att berätta om, är läge
det unna var allmänt att använda hornbokspor som
drägare var den, att de stakars diken undes sommarafslit
varo utsatta för en giftig insekt som man kallade
för "besen", de dessunna manmade sig och de härde surrh
blevo de i regel ursinniga, alltsedan i sken, (besede)
antingen de varo spända för hörvagnen eller andra
hörsedskap. Eljest har man argumenterat om gott att
sega om dessa frönna dicer, som utförde en mycket arbete
i människhetens tjänst under århundradena.

Så det gäller och och aktillverknings har man med full
fakta påstått att sedan varo hemgjorda i ordets fulla
benäckelse, eftersom ingen utan del minste misstur eller

uppslag i ryggen. Om som tillverkades i början av
 1800-talet hede somma utseende som de som till-
 verkades ett hundratal år därefter. Modellen földe genera-
 tioner efter generation och tydligen var man nöjd med
 det ursprungliga uppslaget av rökkodell. Ty ingen kan
 erkänna sig att någon väsentlig ändring har vidtag-
 nagsans förekommit i den här bygden.

Ytterst av de som bildar en viss här förekommit
 här, men här följer en bristfälligt teckning, som i
 något mäss visar huruvida vissa kan och kan inte sägas ut.
 Här och där i bygden fanns då för tiden en sl. "att posta
 sonekharen" det betyder int. att det skulle ranta en häntie
 katgori smidare, utan hästern, de varo mycket
 humriga i geget från den tiden sett. Men eftersom
 de som regel också hade tillförlitlig ställa med jord-
 bröck skulle detta i första hand skötas och först da
 skörden var bärjad och hästen hade blivit verkligast
 kunde det bli en sandomslagning sig åt snickeriet bekr.

Det var alltse' est denna anledning beteckningar
 "aff hästasnekkare" hade kommit och tills i fråga
 varje gåt engång att skännes för.
 Vi hade en sådan snickare på nate håll som
 var både kunnig och tillverkingsgående. På sin gård
 hade han en liten verkstad i utkanten, där bönderna
 i bygden kunde komma med sina beställningar.
 Bland annat tillverkades här också vissa behövlenhet
 menade bönderna. Var saker på att "Fränk paloren"
 han kallades så hade föret vinkte av bästa björkträ
 i beredskap när det var aktuellt med ett ot och eller
 dr. sätta under beställningen. Hanske man hade
 sedan svar, att det fanns ett sident på lager, då hade
 detta också varit hos smeden och fått alla de beslag
 och brokar som hörde till. Så var det bara att man
 dessa till smidefäljerna hantlöja, halskräppa etc.
 ty sådant fanns också på lager på kyrkplatsen där
 verksamheten. Om nu bonden ville hava sitt ot och

oxilat i någon mörk färg så gick det också för
 sig här. Jag lämnar mig, oft han framställde sin
 begärer så här: "Om du kunde fåja detta ugelycke
 bille i så lida, så han en såd nu bleft räddet se
 ganska särle ugahemmen." Somliga varo så prefer-
 tiöra att de skulle ha en oft finare ob på otarna
 vid marknads tillfällen, så sag man genast så behöll
 godt och välvarigad ut. Var säker på, att den bonde
 som ägde oft par reella otar och redskap därefter
 dem "säte inle hina" piasar vid berreen utan medan
 att det blista är väl gott nog. Om nu en sådan var,
 soin bestrykningsen gärna lät: en "heduli bonne" så
 var han också känd om sina djur, och skulle naturligtvis
 iste alls kunna finna sig i, oft lex. otarna skulle
 vara osködde under vinter tiden. "Halfta stula" som
 det heter här, var en jämnmerlig syn och skam till
 sägades var det ganska allmänt här i bygden. Honom
 skonades väl i allmänhet för att være eke i vinterföre

som dragare, men omarna hade man i regel ingen förfärlig farhållning. Det hörde alltså inte till det vanliga att man gjorde sig det omaket att de och sjuorverka blövarna och sälla på järniska vilket kunde anses en nog så behövlig åtgärd. Det är möjligt, att de bönder som borjat inre mycket hämtat, orsakligen att vila skeddragarna de varo ude med det nya uppslaget i s'sen tid (omkringligen på drettiafallet) allt det som en stämde regel aldrig slog igenom.

Gjæretvis antikedes bysmeden før den bærsysken
och här finns också de bekörlega greforna. Härbrides
som var van vid dieren skulle i regel vara med vid
sådana tillfällen och själv hålla upp folen, så att brytningen
kom åt att avverka och sko offra alla konstens regler.
Här man drog en stuck av kafftrad efter val förråttah
vär, del han man liksom läsa mellan träderna.

Syssan var inte tillförlitlig saker på att otarna uppförde sig bländande fört under hela procedturen.

Sed var därför ägaren av dijren alltid skulle vara
med vid sådana tillfällen, så att han ej förlor i ansvar
om något skulle hänta. Det gick om året under sen-
hösten skulle storas klovor ses om på detta sätt
och särkligens hade detta sätts betydelse för deras väl-
befinnande, det kan verka som helt näkta ut.

Inne är detta, som mest nofveres innan jag lämnar
att spänna ihop. Det upplade tydligen en viss tillhörsdans
"Äresmåten" såg ut. Till varldags begagnades i regel en
spetsig hårppr. en sk "slöje" som alltid fanns tillbeds i
vagnen men så snart det gällde en något finare
skjuts, såsom vid anmärknad tillfaller, då skulle prisken
se ut på ett helt annat sätt. Ell. dessutom var
herrigård behöver väl inte understyrkas, men tro
int' att det deugde med vad slags garn som helst
till "snataren" det skulle forstas vara hemtagen mit
lingat, det var ju spåsbrivet menade härkarlets
"Svarta Salmon" som gubbet som bodde i den barksluga

Hat i bygden var expert på tillverkning av ex-piskar, och här hände man gär och köpa en sådan som helst, sy det fanns piskar på lager av olika former.

Tillverkningen av ex-piskar var en bizarriing till vårskede-tillverkning som var kvarvärning i del här hemmet.

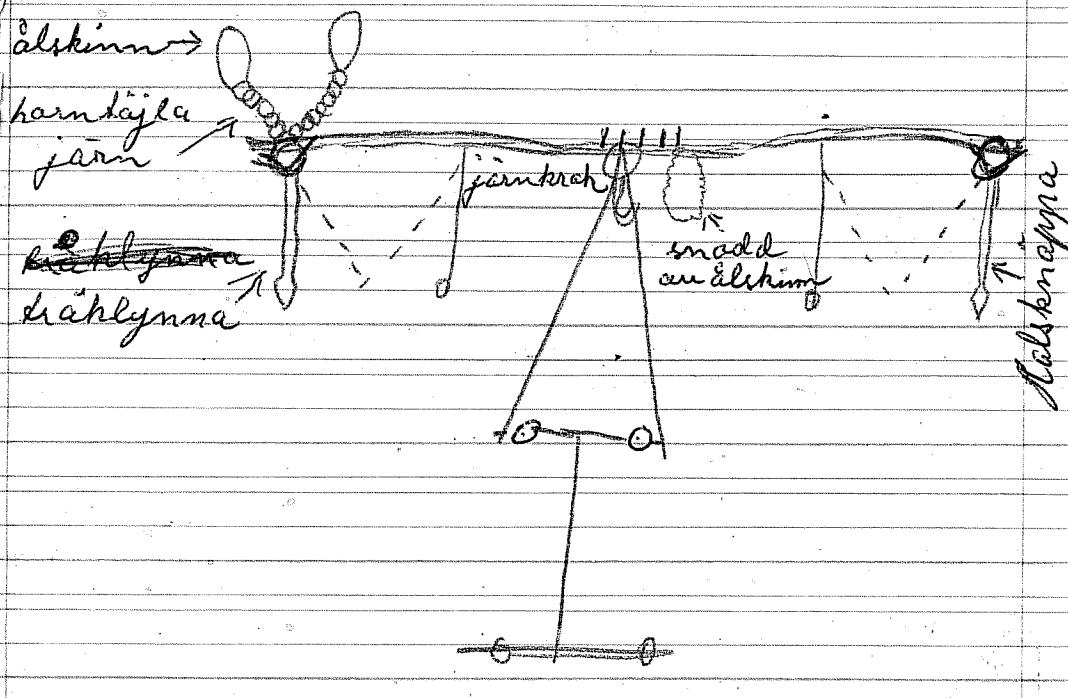
Det var sakerligen inte många örör som användes för en sådan piska, men sällan som köparen varo nöjd och del var kvarvärna.

Så del gäller ot är och hos som dragare han vi fastslai, att dess tider är definierat över, sedan ett flugtal är tillbaka i vare bygder. Härstens som besjade få överläget dem dragare i början av värk århundrade gär tydligen samme väg efter vad som synes för rävarande. Man anlitat drakkar för hästlös istos utsträckning, det förtas vara både billegt och bekändigt. För örnigl kan del tillagas de del gäller landbygden, vi har varit med om den trevligaste tiden där

de folk och krauter arbetade gemensamt på den egena torven.

FOLKLIVSARKIVET

LUND

N 16440 : 81.

Småland
Sunnerbo hd.
Markaryds sn.
uppt.år 1964

uppt. av Ingeborg Johansson
Markaryd
född år 1898 i Hinneryd

Ingeborg Johansson